



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 20 Mayıs 2016
Sayı: 1893

10/4206

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Farklı dönemlerde yürürlüğe konulan “Varlık Barışı” düzenlemelerinin Türkiye ekonomisi, mali sistem, kayıt dışı ekonomi ve kara para aklama ile mücadele süreçleri üzerindeki etkilerinin araştırılması; söz konusu düzenlemelerin vergi sistemi, mali şeffaflık, finansal denetim mekanizmaları ve uluslararası yükümlülükler açısından doğurduğu sonuçların incelenmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Cevdet AKAY
Karabük Milletvekili
Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi



GEREKÇE

Türkiye’de farklı dönemlerde uygulamaya konulan “Varlık Barışı” düzenlemeleriyle, yurt dışında bulunan para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye araçlarının Türkiye’ye getirilmesine veya kayıt altına alınmamış varlıkların finansal sisteme dâhil edilmesine çeşitli kolaylıklar sağlanmıştır. Bu düzenlemeler kısa vadede ekonomiye döviz girişini artırmak, finansal sisteme likidite sağlamak ve ekonomik daralma dönemlerinde kaynak girişini hızlandırmak amacıyla savunulmuştur. Ancak uygulamanın kapsamı, denetim mekanizmalarının sınırlılığı ve kaynağına ilişkin inceleme süreçlerinin yetersizliği; kamuoyunda ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir.

Özellikle son yıllarda küresel ölçekte kara para aklama, terörizmin finansmanı ve kayıt dışı ekonomiyle mücadeleye ilişkin standartlar daha sıkı hâle gelirken, kaynağı yeterince incelenmeden finansal sisteme dâhil edilen varlıkların oluşturabileceği riskler daha görünür hâle gelmiştir. Suçtan elde edilen gelirlerin finansal sisteme sokulması, kaynağının gizlenmesi ve yasal ekonomik faaliyetlerden elde edilmiş gibi gösterilmesi yalnızca mali sistem açısından değil; ekonomik düzen, kamu maliyesi ve hukuk devleti açısından da ciddi sonuçlar doğurmaktadır.

Varlık Barışı uygulamalarına yönelik temel eleştirilerden biri, sisteme sokulan varlıkların kaynağına ilişkin denetim süreçlerinin sınırlı olmasıdır. Bu durumun; kayıt dışı gelirlerin, vergilendirilmemiş servetlerin veya suç gelirlerinin finansal sisteme daha kolay entegre edilmesine zemin hazırlayabileceği değerlendirilmektedir. Özellikle uluslararası mali denetim standartları açısından bakıldığında, kaynağı belirsiz fonların yeterli inceleme olmaksızın sisteme girişine imkân sağlayan uygulamalar; kara para aklama ile mücadele süreçleri bakımından önemli riskler oluşturmaktadır.

Türkiye’nin Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından gri listeye alınması sürecinde; mali şeffaflık, denetim kapasitesi ve suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin yapısal sorunlar uluslararası raporlarda açık biçimde ifade edilmiştir. Her ne kadar Türkiye daha sonra gri listeden çıkarılmış olsa da, finansal sistemin güvenilirliği ve uluslararası itibarı açısından oluşan risklerin tamamen ortadan kalktığını söylemek mümkün değildir.

Varlık Barışı uygulamalarının ekonomi üzerindeki etkileri yalnızca mali sistemle sınırlı değildir. Kaynağı belirsiz yüksek tutarlı fon girişleri; gayrimenkul piyasasında olağan dışı fiyat hareketlerine, bazı sektörlerde ekonomik gerçeklikle açıklanamayan sermaye büyümelerine ve finansal piyasalarda spekülasyon hareketlere neden olabilmektedir. Bu durum üretim ekonomisi yerine kısa vadeli ve kayıt dışı sermaye hareketlerini teşvik eden bir yapının güçlenmesine yol açabilmektedir.

Öte yandan, düzenli biçimde vergisini ödeyen ve tüm mali yükümlülüklerini yerine getiren mükellefler açısından bakıldığında, kaynağı sorgulanmaksızın sisteme dâhil edilen varlıklara sağlanan avantajlar vergi adaleti ilkesini de zedelemektedir. Vergiye gönüllü uyumun zayıflaması, kayıt dışılıkla mücadelede caydırıcılığın azalması ve belirli aralıklarla benzer düzenlemelerin çıkarılacağı beklentisinin oluşması; mali disiplin açısından uzun vadeli riskler doğurmaktadır.

Ayrıca son yıllarda kripto varlık piyasalarının büyümesi, elektronik ödeme sistemlerinin yaygınlaşması ve sınır ötesi dijital para transferlerinin artması; kayıt dışı finans hareketlerinin daha karmaşık hâle gelmesine neden olmuştur. Bu nedenle MASAK başta olmak üzere ilgili



kurumların teknik kapasitesi, veri analiz altyapısı, şüpheli işlem bildirimlerini inceleme süreçleri ve finansal kuruluşlar üzerindeki denetim mekanizmalarının etkinliği de ayrıca değerlendirilmelidir.

Türkiye'nin mali sisteminin uluslararası standartlara uygun, şeffaf, denetlenebilir ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması; yalnızca ekonomik güvenlik açısından değil, hukuk devleti ve kamu maliyesinin sağlıklı işleyişi açısından da zorunludur. Bu nedenle Varlık Barışı düzenlemelerinin kayıt dışı ekonomi, kara para aklama riski, vergi sistemi, mali disiplin ve finansal güvenlik üzerindeki etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması büyük önem taşımaktadır.



1893 Sayılı Meclis Araştırması Önerisinin İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Ümit ÖZLALİ	12 MV	
Velî Ağbaba	Malatya	
Aysu BAKOĞLU	Bartın MV	
Nurhayat Altın	Kayseri Bursa MV	
Orhan SÖNER	Adana MV	
Evrim Karakör	Aydın MV.	
Serhat ARDAÇI	Ankara MV	
Jale Nur SÜLLÜ	ESKİŞEHİR MV.	
Ahmet Bora YABGAN	Edirne	
Adnan BEKER	Adana	
Cemal ERGİNER	İstanbul	
Yeni İzzet	Aydın	
Deniz Demir	Ankara	
Fikret Tarkan	Emir	
Tehsin Ocaklı	Rize	
Bekir Başer	Manisa M.V.	
Alpe TİMURİ ERSEVER	ANKARA	
Eylem Emre ERGİNER	Zonguldak	
Okay KAVRULP	ANKARA MV.	
Ganze Akın İlgezde	İstanbul MV.	

